

Keskraamatukogu

KUUSTBON

Organ för svenskarna i Estland.

Prästbrist i svenska kontraktet.

De estlandssvenska teologerna dock snart färdiga.

De fyra svenska församlingarna i Estland befinna sig just nu i en övergångsperiod. Som bekant tillåta de estniska myndigheterna icke längre riks-svenska präster att tjänstgöra bland stamfränderna härute och redan den 31 dec. 1937 utgå deras arbetstillstånd. Sedan kyrkoherde Grönberg på Runö och kyrkoherde Danell på Nuckö nu återvänt till hemlandet, återstå av rikssvenskarna endast kyrkoherde Nilsson i Tallinn och diakon Isacsson i Rikholdi. På Vormsö tjänstgör som bekant t. f. prosten Hj. Pöhl. Då alltså såväl Nuckö som Runö församlingar sakna herdar, kan man med skäl tala om en viss prästbrist.

Likväl torde de svenska församlingarnas prästfråga ganska snart bli löst. Under vårterminen ha nämligen icke mindre än tre svensktalande teologer utexaminerats från teologiska fakulteten i Tartu: teol. kand. J. Lindström från Vormsö samt teologie kandidaterna Ivar Pöhl och Herbert Rosensten från Tallinn. Enligt den estniska kyrkans ordning ha dessa nu av estniska biskopen hänvisats för provårstjänstgöring, kand. Pöhl till kyrkoherde Nilsson i Tallinn, kand. Lindström till kyrkoherde Danell på Nuckö och kand. Rosensten till prosten Pöhl på Vormsö. Efter provår och konsistorialexamen komma de att prästvigas för tjänstgöring i de svenska församlingarna.

Teol. kand. Johan Lindström är född den 11 juli 1909 i Kärrslätt på Vormsö av rent svenska föräldrar. Efter slutad folkskola på Vormsö fortsatte han vid estniska gymnasiet i Haapsalu och blev student där 1930. Hösterminen 1933 inskrevs han vid Tartu teol. fakultet, varifrån han utexaminerades i januari 1937. Samma år fortsatte han sina studier vid Upsala universitet, där han deltog i den praktisk teologiska kursen under vårterminen.

*

Teol. kand. Ivar Hans Pöhl är född den 8 aug. 1913 i Tallinn, och son till avlidne riksdagsmannen lektor Hans Pöhl samt bror till prosten Hj. Pöhl på Vormsö. Efter slutad svensk folkskola i Tallinn blev han student vid Kommers-gymnasiet 1932. Började sina studier i Tartu vårterminen 1934 och utexaminerades i maj 1937. Ämnar fortsätta sina teologiska studier vid universitetet i Lund under ett par timmar.

*

Teol. kand. Herbert Rosensten är född 7 juni 1910 i Tallinn av tyska föräldrar men med svenskt blod i släkten. Student 1929. Efter någon tids lantbruksstudier, inskrevs han 1933 vid teol. fakulteten i Tartu, där han avlade examen i maj 1937.

*

Samtliga tre ha avlagt konsistorieexamen: pro venia concionandi.

*

Kom ihåg Kulturfondens sparbössa!

Riksäldsten K. Päts till Finland.

Enligt ett meddelande till tidningen "Uus Eesti" kommer riksäldsten K. Päts att i slutet av augusti månad avlägga ett inofficiellt besök hos Finlands president Kallio. Man vill denna gång visa den höga gästen Finlands industrianläggningar, och om inga ändringar ske i planerna kommer finansminister K. Selter att medfölja.

Spannmålspriserna fastställda

Vid regeringens sammanträde den 16 juli bestämdes att priset för den råg och vete staten köper i år skulle bli för råg 16 sent och för vete 22 sent pr. kg., vilket är något högre pris än tidigare.

Marconi död.

En av vår tids största uppfinnare på elektroteknikens område, fysikern och nobelpristagaren Guglielmo Marconi har avlidit. Dödsfallet synes ha förorsakats av hjärtslag. Marconi var vid sin död 63 år gammal.

Franco utlovar monarki.

General Franco förklarar, att exkonung Alfonso tredje son, infanten Juan, icke får kämpa i den nationalistiska armén. "Jag vill icke sätta ett liv på spel, som senare kan bli värdefullt för oss. När Spanien åter kan bestämma över sitt öde, skall det kalla en konung, som icke skall framstå som en erövrare utan som fredsstiftare."

Den stora finlands-svenska sångfesten.

Vart 5:te år anordnar föreningen Svenska Folkskolans Vänner i Finland en allmän sångfest. Sångarskarorna rekryteras mest bland landsbygdens svenska allmog, och folkskollärarna ute i bygderna leda körerna, som i sin tur äro sammanslutna till sångarförbund, i vars tjänst en sång- och musiklejare står. Även orkestrar tillhöra förbunden. Ett par gånger i månaden besökas körerna av reselärarna, som kontrollera att inövandandet sker lika på olika orter. Härmed vinner man mycket. Inga obehagliga överraskningar förekomma just vid de korta samrepetitioner, som föregå konserterna vid sångfesterna.

Detta kunde man tydligen märka vid den stora sångfesten i Jakobstad, där 2600 svenska sångare och spelmän samlades i början av juli. Det var en verklig fröjd att höra och se huru glatt och säkert dessa sångare sjöngo. Och det var inga småsaker som förekommo på programmet. Styrelsen för

sångfesten hade, sade ordf. upptagit flera nya kompositioner, för att visa att det även nu skapas sång och musik. Därmed ville han ingalunda ha sagt att folkvisan vore glömt — nej tvärtom. Den förekom både i gamla och nya arrangemang. Men då körerna genom ihärdigt arbete gått framåt, anser man sig också våga brättas med svårare uppgifter, som stimulera intresset. Så fick man t. ex. i den 700-åriga Pedersörakyrkan höra en underbart vacker kyrkokonsert varvid två ståtliga kyrkokantater framfördes, den ena komponerad av Alfr. Andersén och den andra av Bengt Carlsson, vilken själv ledde kören. Vid denna konsert medverkade främst de nyländska körerna.

Men vid inledningskonserten och festkonserten medverkade alla 2500 sångare. En stor del av körnumren ackompanjerades av en stråkorkester på c:a 150 man.

Dessutom gävo mansköerna och hornorkestrarna en konsert, och samma kväll förekom säruppträdande av de olika körförbunden, som då dirigerades av sina resp. reselärare.

Nämner man härutöver att det varje kväll arrangerades folkfester ute på en stor plan för sångarskarorna, så får man en upplåtning om huru mycket man hann med på 3 korta dagar. Att allt gick så väl i lås lärer främst festarrangörerna till heder, men även det strålande sommarvädret bidrog till att sångfesten blev så utomordentligt lyckad. Och att sångarna voro välinövade på förhand underlättade samövnin-garna i högsta grad. — Det märktes intet jäkt, ingen brådska allt gick som det skulle. Det var fest i staden — i Runebergs stad. En färgprakt utan like. Naturen i sin yppiga fägring, flaggor överallt, både de blå-vita och de blå-gula, (en rikssvensk representationskör på 70 pers. deltog nämligen i festen). Men det brokigaste inslaget i tavlan utgjorde i alla fall sångarna själva i sina färggranna bygdedrakter. Det var ytterst få i det långa fest-tåget, som ej hade folkdräkt. Den vardagliga fabriksstaden Jakobstad hade som genom ett trollslag förvandlats. All denna färgprakt färgfilmades. Det svarade ett amerikanskt bolag

Mollberg har fint öga och öra.

— "Tjänare — tjänare, gott folk! Här samlas man till fest! Ja, det är verkligen både roligt och hälsosamt att kunna anordna sådana större folksamlingar under "bar himmel," ty så kommer man ju i direkt kontakt med naturen, och det är detta, vi sträva efter. Visserligen kan ju beröringen också bli alltför våldsamt, d. v. s. det "våtas makter" kunde hitta på att börja rasa, men den risken får man allt lov att ta, och förresten så finns det iga andra möjligheter, ty samlingshus saknas det i hela svenskbygden, vet jag."

— "Alldeles riktigt, vi ha ansträngt oss länge för att komma därefter att kunna bygga ett sådant, man alltid har det varit och är fortfarande någonting som fattas — pengar. Dock få vi hoppas, att föresatserna en gång skola bli verklighet."

— "Sannerligen skola vi hoppas det! — Men ser Du, det är verkligen roligt att se, att här samlas så mycket folk. Det kanske beror därpå att det är brandkårsfest, och alla vilja förstås understödja denna nyttiga organisation."

— "Riktigt, såväl yngre som äldre vilja släpa sitt strå till stacken, och det är ingenting annat än gott, man kan säga därom."

— Men här finns säkert också folk utifrån, jag menar sommargäster-turister, ty det finns rätt många, som äro mera "i ögonen fallande," om jag så får säga, än de trevliga ortsborna med sin friska humor och sitt glada lynne. Se där borta till exempel står en liten "klunga" flickor eller "flickar," som det heter på ortens språk! Barretten sitter sådär lite kokett på vänstra örat — hur den hålls där, är svårare att yttra sig om — några blonda lockar fladdra vid det höggra för den

friska sommarvinden. Ej heller saknas "Garbo-brynnen," men väl "krigsmålningen" med rött. — Och sedan toaletterna, hyper-moderna, inte sant? — för att inte nämna de långskaftade vita handskarna. — De sistnämnda något förargliga förresten — jag menar för bäraren av desamma — ty de tomatfärgade blankpolerade naglarna kunna inte komma till sin rätt. Vore jag något yngre och av annat kön, hade jag säkert gått in för en ändring på handskarnas område: det vill säga upptaga bruket av handskar utan fingrar. Man kunde kalla dem rätt och slätt för "handskskaft," och då kommo ju också de nu osynliga delarna, naglarna, till sin fulla rätt. Och varför inte också lägga sig till med bara strump-skaft och sko-sula, så finge man också där lite användning för färg och lack. Men förövrigt äro ju tösorna pigga — om också något "för-föriska." Ty de titta ju så rart

för. För övrigt skedde film- och tonupptagningar ofta under samövningarna ute på estraden. Ty på festkonserten var det högtidligt och stilla. Då sprang man inte fram och tillbaka med kamerorna. Svensk — Finland var samlat till ting. Erik Hornberg stod som en hövding i talarstolen och höll sitt gripande festtal, skalden Jakob Tegengren läste själden den festdikt, han författat. C:a 15000 åhörare lyssnade andäktigt till vad deras ledare hade att förtälja. — Hög och klar brusade sedan den svenska sången ut över nejden. Det var en underbar stämning.

Man glömde de många besvärigheterna under vinterns övningar, en lång tröttande resa och andra strapatser. Vad gjorde det att man 3 nätter å rad måste sova på en enkel halmbräns i en skola! Nej, också det var enbart roligt. Man var ju en av de 2600, som hade det på samma sätt. För oss alla sångare voro de 3 dagarna i Jakobstad verkliga strålande festdagar. En underbart enande makt har ändå sången! Ett folk som sjunger sig samman, kan ej dö!
G. S.

Svenska läsrummet i Tallinn,

som varit öppet sedan årets början, har redan hunnit anskaffa ett stort antal tidningar och tidskrifter, och antalet kommer under den närmare framtiden att ytterligare ökas. För närvarande finnas bl. a. följande tidningar. Svenska tidningar och tidskrifter: Stockholmstidningen, Dagens Nyheter, Nya Dagligt Allehanda, Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning, Huvudstadsbladet, Svenska Pressen, Allsvensk Samling, Kustbon, Tirfing (tidskrift för nykterhetsfrågans studium); Tidningar för sjöfolk: Ute och hemma, Nautisk tidskrift, Bud fra havet; Religiösa tidningar: Församlingsbladet, Svensk Missionstidning, De våra i främmande land, Svensk kyrkotidning, Eesti kirik, Kyrkor under korset.

Närmast på programmet står nu anskaffande av en del uppslagsböcker och en radioapparat. Tills vidare saknas dock medel därtill.

Ultimatum tillbakavisat — kineserna öppna eld.

Blodigt krig anses oundvikligt.

Ett blodigt krig mellan Japan och Kina förefaller oundvikligt. Kinesiska regeringen har tillbakavisat Japans ultimatum, japanska regeringen har avvisat Kinas svar, och kinesiska trupper, som grävt ner sig i skyttegravar utanför Lukoutsjiao vid Peiping, öppnade kl. 5 på måndagseftermiddagen eld mot de japanska styrkorna. Officiella kinesiska kretsar meddelade på måndagskvällen att de kinesiska styrkorna komma att bjuda motsånd mot varje anfall. Det japanska högkvarteret lär ha tillkännagivit, att om de kinesiska styrkorna icke genast inställde elden, skulle japanerna vid midnattstid övergå till angrepp.

Tidigt på måndagsmorgonen besatte japanska trupper huvudpostkontoret i Tientsin. Natten till måndagen fullbordades den japanska inringningen av Peiping. Härvid förekom skottväxling på flera ställen. Japanernas ring kring Peiping sluter sig för var timme allt tätare, och man träffar i staden anstalter för gatustrider.

på en och skratta alldeles bedårande.“

— “Ja, ser Du bror Mollberg, de äro nog orsbor de också, men de ha varit i Sverige några månader, och nu äro de hemma på semester — ovanligt många förresten.“

— “Vad säger Du, är det flickor från Rikull? Det var då mer, än jag vågade tro. — Ja, fint är det, och fint skall det vara; där ha vi då en av orsakerna till den stora utvandringen till Sverige. Jag förstår, att sådant slår an på de små landsbygdsflickorna, som i dyliga toaletter kanske se livets största mål och känna sig måhända underlägsna i sina vackra och stilfulla nationaldräkter. Det är någonting, som är allvarigare, än mången tror.“

— “Det är det. Hur man än försöker förklara det verkliga förhållandet för dem, möter man knappt någon förståelse. Och nu ser vi resultatet: glest på ungdomar i hembygden —

i första rummet flickor. Det är sorgligt. Nu är det visserligen sant, att inte alla resa av ovan nämnda skäl, ty det finns ju många fall, där det verkligen har varit nödvändigt att försöka skaffa sig sin utkomst på annat håll. Det är inte att undra på att pojkarna gå smått sura och småsvära över att det är skralt med det kvinnliga inslaget. Skall det verkligen gå så långt att pojkarna i bygderna bli tvungna att vända sig till Polen med en anhållan, om att få en större skara temperamentfulla “töser“ översända, för att denna ynglingsskara skall kunna sätta eget bo?“

— “Ja,“ “was will man gören, was will man gören“ — sade “grabben,“ när han inte hade någon att gifta sig med, och nu få väl våra pojkar snart säga detsamma.“

— “Det är så sant. — Men någon kanske gör den invändningen, att det nu ges tillfälle till “parti,“ då en stor del nu

är hemma på semester. Men jag vill bara säga det, att det är lättare sagt än gjort. Visserligen lyckades det också för ett par stycken, men det var också allt.

— “Jag förstår Dig verkligen. Det är självklart, att det inte är så lätt för en pojke från “landet“ att göra sig till för en “fröken“ i det ovan nämnda “höljet.“ Det blir avslag och därmed punkt. Att även Hon är av samma gry som Han, vill förstås Hon knappt erkänna.“

— “Men hur tror Du, att man skulle måst bära sig åt för att få allt i sina normala gånger igen?“

— “Det finns bara en utväg, och den är: Flickorna hem!“

— “Det tror också jag, men vi få väl se tiden an och återkomma till saken. Hej, så länge!“

Glunten.

Stort slag i Madrid, byar i aska.

Båda parter sätta in enorma truppmassor och flyg-eskadrar.

Francotruppernas nya offensiv mot Madrid har nu inletts, och från båda parterna meddelas, att det stora slag, som nu pågår för fullt väster om Madrid, är ett av de största hittills under inbördeskriget.

Det slag som nu börjat här kommer alltså att få stor betydelse för rebellernas läge på fronterna vid Madrid, där stridslyckan hittills synes ha varit på republikanernas sida. Dessa ha dragit till sig väldiga försträckningar i manskap och material, och de senast erövrade byarna ha kraftigt befästs.

Francotruppernas högkvarter meddelar, att det icke blott är en stor offensiv utan en ytterst häftig sammanstötning mellan två starka arméer som pågår. Man kunde på måndagsförmiddagen se de nationalistiska kolonnerna tränga förbi Brunete på båda sidor och fortsätta framryckningen utan att bekymra sig om de byar de lämnat bakom sig. Brunete stod delvis i lågor, och enorma rökmolm stego upp från Quijorna.

✧ **Världen runt.** ✧

Kung Leopold av Belgien gör ett officiellt besök hos konung George VI och drottning Elizabeth av England 16-19 november.

Chefen för finska försvarsministeriets fälttygsavdelning, överste Aleksanteri Huuria, har avlidit efter en hjärtattak han fick, då han från en båt såg brandkatastrofen på Sveaborg.

Atlant- och Sydpolsflygaren Bernt Balchen flyger på tisdagen till Moskva för att dryfta luftrouteplaner med ryssarna. Han säger sig vara övertygad om, att luftrouten till San Francisco över nordpolen blir verklig.

Idrottstävling

hölls i Sutlep 18 juli mellan Nuckö, Sutlep, Rikull I och II. Sesultaten blevo:

100 m: 1. A. Adelman, Rikull — I (Fravelde) 13,1; 2. A. Amberman, Sutlep; 3. E. Granberg, Sutlep.

Längdhopp: 1. A. Pöhl, Sutlep 5,36; 2. A. Adelman, Rikull — I 5,29; 3. K. Tennisberg, Rikull — I 5,21.

Höjdhopp: 1. A. Adelman, Rikull — I 1,55; 2. A. Pöhl, Sutlep 1,45; 3. A. Isberg.

400 m: 1. A. Adelman, Rikull — I 60,6; 2. E. Granberg, Sutlep; 3. Alex. Pelmas, Rikull — I.

Diskus: 1. E. Bergman, Sutlep 31,41; 2. A. Vestersten, Nuckö 31,13; 3. A. Branten, Rikull — I 31,00.

Spjut: 1. E. Engman, Sutlep 39,11; 2. J. Teier, Sutlep 38,08; 3. E. Brunberg, Rikull — II (Bakvelde).

Kula: 1. A. Vestersten, Nuckö 11,80; 2. A. Tennisberg, Rikull — I 11,53; 3. A. Pelmas, Rikull — I.

3000 m: 1. A. Pöhl, Sutlep 9,49,6; 2. V. Aman, Sutlep 10,11,3; 3. A. Luks, Rikull — I.

Stafett 400, 300, 200, 100 m: 1. Sutlep 2,34,1; 2. Rikull — I 2,38,00; 3. Nuckö.

Slutresultatet: 1. Sutlep, 79 poäng; 2. Rikull — I, 72 poäng; 3. Nuckö, 32 poäng och 4. Rikull — II.

I nätboll: 1. Rikull — I; 2. Sutlep; 3. Nuckö; 4. Rikull — II.

En man, som natten till måndagen ämnade kasta en bomb mot den villa utanför Warszawa, där ledaren för "den nationella enighetens läger" överste Koc bor, slets själv sönder av bomben.

Premiärminister Chamberlain har av 14 biskopar, 35 professorer, 80 kända författare och många parlamentariker ombetts upprätta en internationell kommission för undersökning av orsakerna till oron i världen.

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

Redaktion:

M. Westerblom, ansvarig red
A. Stahl.
N. Bles.
A. Aspelin.

Rütli 3, Tallinn.

Tel. 470-08.

Prenumerationspris:

Inrikes	Utlandet
1 år Ekr 2:—	1 år Ekr. 4:—
1/2 " " 1:—	1/2 " " 2:—

Sommarfest

Birkasvännerna hålla sin sedvanliga sommarfest på Birkas folkhögskola söndagen den 25 juli kl. 1 på dagen.

Omväxlande program.

Alla hjärtligt välkomna.

Styrelsen.

Flundra i Spithamn.

Under den sista tiden har ovanligt mycket flundra fångats i Spithamn. Det är inte ovanligt att den nappar på varannan krok vilket bör anses som mycket bra.

Rågen är mogen i Spithamn och skörden har börjat, som lovar ge mera i år än i fjol. Håbärgningen är inte avslutad än, beroende på det ostadiga vädret som hindrat.

Brandkårsfest.

Vormsö frivilliga brandkårsförening anordnar söndagen den 25 juli stor fest i Hullo på Kalkugnsbackan.

Programmet upptager festtal av prosten Hj. Pöhl, föredrag av lärarna Th. Gårdström och A. Nyman, körsång och skådespel samt tävlan i fri idrott.

Då behållningen av festen går till så allmännyttigt ändamål som anskaffande av brandredskap borde den som kan stödja den.